

NYT Ungas framtidsrapport 2026

Ersättande uppgift baserad på enkäten för dem som inte kan delta i den ordinarie enkäten.

Instruktioner till läraren: *Uppgiftsmallen kan antingen skrivas ut i förväg eller genomföras digitalt. Det finns två alternativ i mallen: 1. ett mer omfattande uppdrag som gäller valet av bransch, 2. en bearbetad version av den ordinarie enkäten. Om ni diskuterar enkätens teman tillsammans när eleverna gjort enkäten är alternativ 2 bättre. Särskilt alternativ 1 förutsätter att eleven har tillgång till webben för att söka information. Utrymmet för fritt formulerade svar är begränsat, så det är bäst att eleverna skriver svaren i sina häften eller liknande.*

ALTERNATIV 1: Bekanta sig med olika branscher

Uppgift 1: De mest intressanta branscherna

Här följer en lista med olika branscher. Fundera på inom vilka branscher du skulle vara intresserad av att arbeta i framtiden. Ringa in eller markera de branscher som intresserar dig. Du kan välja flera.

- Data och telekomföretag
- Skogsindustri
- Bank och finans
- Kultur och underhållning
- Jord- och skogsbruk
- Livsmedels- och dryckesindustrin
- Fastighetsservice och städning
- Undervisning och utbildning
- Handel
- Offentlig förvaltning
- Hälso- och sjukvård
- Energiindustri
- Turism och restaurang

- Socialservice
- Byggbranschen
- Försvar
- Försäkringssektorn
- Konst
- Media och kommunikation
- Universitet, forskningsinstitut
- Läkemedelsindustri
- Ekonomisk förvaltning och redovisning
- Kemisk industri
- Logistik och spedition
- Textilier, kläder och mode
- Kyrkligt arbete
- Advokatbyråer och juridiska byråer
- Teknikindustri
- Service
- Miljö
- Säkerhet och räddning
- Något annat, vilket? (fritt formulerat svar)

Uppgift 2: En liten undersökningsuppgift

Fundera: vilka av branscherna känner du inte till alls eller bara lite?

- Välj minst två av dem.
- Sök information om de här branscherna på nätet.
- Ta reda på vilka typer av områden och arbetsuppgifter man arbetar med inom branscherna. Skriv ner dina svar.
- Ta också reda på vilka yrken som ingår i branschen. Skriv ner dina svar.
- Skriv till sist en kort bedömning av hur intressant du tycker att branschen är. Berätta alltså hur mycket branschen skulle kunna intressera dig och varför.

ALTERNATIV 2: Framtidsrapport 2026 – bearbetad version av enkäten

Uppgift 1: Sommarjobb

Har du jobbat under det senaste året?

(Ringa in eller markera det svarsalternativ som passar bäst.)

- Nej
- Sommarjobbat
- Jobbat vid sidan av studierna
- Sommarjobbat och jobbat vid sidan av studierna

Planerar du att söka sommarjobb i sommar?

(Ringa in eller markera det svarsalternativ som passar bäst.)

- ja
- nej
- vet inte

Fundera och skriv nedan vad som skulle vara ditt drömsommarjobb.

Uppgift 2: Förväntningar på arbetslivet

Här följer påståenden som gäller arbetslivet, framtiden och ekonomin. Ringa in eller markera det svarsalternativ som passar bäst.

Arbetsliv och framtidstro

Jag tror att jag kommer att hitta ett jobb som passar mig i framtiden

1. Inte alls av samma åsikt 2. Delvis av samma åsikt 3. Helt av samma åsikt

Jag tror att jag har en bra framtid

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag upplever att jag kan själv påverka hur min framtid är

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag ser entusiastiskt fram emot arbetslivet

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag känner att jag har de kunskaper och färdigheter som behövs för att lyckas i arbetslivet

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Ekonomi

Jag tror att jag har tillräckligt med pengar i framtiden

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag skulle vilja förbättra mina ekonomikunskaper

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag är intresserad av ekonomifrågor

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag upplever att jag har goda ekonomiska kunskaper och färdigheter

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Företagare

Jag skulle kunna arbeta som företagare

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag planerar att starta eget företag i framtiden

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Entreprenörskap och företag spelar en nyckelroll i samhället

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag skulle kunna fortsätta verksamheten i ett företag som någon annan grundat

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Jag önskar mer undervisning i entreprenörskap

1. Inte alls av samma åsikt	2. Delvis av samma åsikt	3. Helt av samma åsikt

Oro för arbetslivet

Jag är rädd för att arbetslivet är för tungt för mig

1. Inte alls av samma åsikt 2. Delvis av samma åsikt 3. Helt av samma åsikt

Jag är rädd att jag inte kommer att tjäna tillräckligt

1. Inte alls av samma åsikt 2. Delvis av samma åsikt 3. Helt av samma åsikt

Jag är rädd att arbetslivet tar alltför mycket tid från fritiden

1. Inte alls av samma åsikt 2. Delvis av samma åsikt 3. Helt av samma åsikt

Uppgift 3: Branschval

Här följer en lista med olika branscher. Fundera på inom vilka branscher du skulle vara intresserad av att arbeta i framtiden. Ringa in eller markera de branscher som intresserar dig. Du kan välja flera.

- Data och telekomföretag
- Skogsindustri
- Bank och finans
- Kultur och underhållning
- Jord- och skogsbruk
- Livsmedels- och dryckesindustrin
- Fastighetsservice och städning
- Undervisning och utbildning
- Handel
- Offentlig förvaltning
- Hälso- och sjukvård
- Energiindustri
- Turism och restaurang
- Socialservice
- Byggbranschen
- Försvar
- Försäkringssektorn

- Konst
- Media och kommunikation
- Universitet, forskningsinstitut
- Läkemedelsindustri
- Ekonomisk förvaltning och redovisning
- Kemisk industri
- Logistik och spedition
- Textilier, kläder och mode
- Kyrkligt arbete
- Advokatbyråer och juridiska byråer
- Teknikindustri
- Service
- Miljö
- Säkerhet och räddning
- Något annat, vilket? (fritt formulerat svar)

Fundera: vilka av branscherna känner du inte till alls eller bara lite? Välj minst ett av dem. Ta reda på nätet vilka olika yrken som finns i branschen. Skriv nedan vilken bransch du valde och efter det två yrken som finns i branschen.

Uppgift 4: Faktorer som påverkar valet av bransch

Vilka av följande faktorer påverkar mest vilken bransch du väljer i framtiden? Du kan välja flera. Ringa in eller markera det alternativ som passar bäst

1. Lön
2. Intresse för branschen
3. Bra möjligheter att få arbete
4. Föräldrarnas/familjens åsikter

5. Vännernas åsikter och val
6. Passar det kön jag identifierar mig med
7. Påverkan från medier / sociala medier
8. Studiehandledarens eller lärarens rekommendationer
9. Något annat, vad? (öppet svar)

Uppgift 5: Branschval och kön

Människor av olika kön väljer olika branscher. Vad anser du om det? Välj nedan det lämpligaste alternativet.

- Vissa yrken passar bättre för kvinnor än för män.
- Vissa yrken passar bättre för män än för kvinnor.
- Kön ska inte spela någon roll vid yrkesval.
- Jag skulle kunna välja en bransch som personer av mitt kön vanligen inte väljer.

Uppgift 6: Dina ekonomikunskaper

Nu får du fundera på dina egna ekonomikunskaper. Markera nedan det svarsalternativ som passar bäst.

- Jag vet vad *budgetering* betyder
Ja *Nej* *Kan inte säga*
- Jag vet vad *placering* betyder
Ja *Nej* *Kan inte säga*
- Jag vet vad fenomenet *ränta på ränta* betyder
Ja *Nej* *Kan inte säga*

Uppgift 7: Sparsamhet

Följer du regelbundet upp vad du använder dina pengar till och planerar din ekonomi utifrån det? Markera det alternativ som passar bäst.

- Ja
- Nej

Sparar du regelbundet pengar för något särskilt ändamål? Markera det alternativ som passar bäst.

- Ja
- Nej

Uppgift 8: Placering

Vilken åsikt har du om placering? Välj det mest lämpliga alternativet nedan.

- Det är bara för rika
- Vem som helst kan lära sig om det
- Jag vet nästan ingenting om det

Har du placeringar (t.ex. fonder, aktier eller kryptotillgångar)? Välj det mest lämpliga alternativet nedan.

- Ja
- Nej
- Vet inte

Varifrån har du fått mest information om placeringar? Markera de mest lämpliga alternativen nedan. Du kan välja flera.

Närstående

- Föräldrar, vårdnadshavare eller släktingar
- Kompisar

Internet

- Videoplattformar (YouTube, TikTok, Instagram Reels)
- Diskussionsforum och gemenskaper (Reddit, Discord m.fl.)
- Influencers och innehållsskapare i sociala medier
- Genom att fråga artificiell intelligens

Skolan och andra sammanhang

- Undervisningen i skolan
- Experter (t.ex. banktjänstemän)
- Fritids- och hobbyverksamhet
- Böcker
- Genom att spela videospel

Redaktionella medier och ljudmedier

- Nyheter och medier
- Podcaster
- Jag har inte fått information om placering

Uppgift 9: Attityder till ekonomi

Vad anser du om följande påståenden som gäller ekonomi och pengar?

Markera det svarsalternativ som passar bäst.

Jag tror att man kan imponera på andra genom att äga dyra saker.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

Pengar är mitt viktigaste mål i livet.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

Jag tror starkt på att pengar kan lösa alla mina problem.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

Jag tycker att det är viktigt att föra bok över sina utgifter.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

Jag tycker att det är viktigt att spara pengar för framtiden.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

Jag tycker att det är viktigt att ha pengar sparade för oväntade utgifter.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

Jag tycker att det är viktigt att jämföra priser och undersöka alternativ innan jag köper något.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

När jag köper dyra saker tar jag alltid reda på produktens kvalitet i förväg.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

Jag tänker alltid noga igenom mitt köp innan jag bestämmer mig.

1. Helt av annan åsikt 2. Kan inte säga 3. Helt av samma åsikt

Uppgift 10: Var lär du dig om ekonomi?

Var upplever du att du får de viktigaste kunskaperna och färdigheterna för att sköta din egen ekonomi?

Markera de mest lämpliga alternativen nedan. Du kan välja flera.

Närstående

- Föräldrar, vårdnadshavare eller släktingar
- Kompisar

Internet

- Videoplattformar (YouTube, TikTok, Instagram Reels)
- Diskussionsforum och gemenskaper (Reddit, Discord m.fl.)
- Influencers och innehållsskapare i sociala medier
- Genom att fråga artificiell intelligens

Skolan och andra sammanhang

- Undervisningen i skolan
- Experter (t.ex. banktjänstemän)
- Fritids- och hobbyverksamhet
- Böcker
- Genom att spela videospel

Redaktionella medier och ljudmedier

- Nyheter och medier
- Podcaster

Uppgift 11: Önskemål på undervisningen i ekonomi i skolan

Fundera till sist på vilka saker du skulle vilja att tas upp i undervisningen om ekonomi och pengar i skolan. Vilka ekonomiska teman skulle du vilja lära dig mer om? På vilket sätt skulle du vilja lära dig om frågor som gäller ekonomi?